

97/22

Kontrolní závěr z kontroly hospodaření s prostředky státního rozpočtu kapitoly „Grantová agentura České republiky“

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu na rok 1997 pod číslem 97/22. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Zdeněk Smělík.

Cílem kontroly bylo prověřit vynakládání finančních prostředků ze státního rozpočtu kapitoly Grantová agentura České republiky (dále jen „GA ČR“).

Kontrolované období:

- rozpočtové prostředky GA ČR za období let 1996 - 1997,
- vybrané grantové projekty v závislosti na délce řešení projektů za období let 1993 - 1997.

Kontrolu provedly skupiny kontrolujících z odboru státního rozpočtu a státního závěrečného účtu NKÚ a oblastních odborů NKÚ v Brně, Olomouci, Plzni, Hradci Králové a Českých Budějovicích v období říjen 1997 až březen 1998 u kontrolovaných osob:

Ministerstvo financí (dále jen „MF“); GA ČR; Fakulta architektury ČVUT, Praha (dále jen „FA ČVUT“); Fakulta elektrotechnická ČVUT, Praha (dále je „FEL ČVUT“); I. lékařská fakulta Univerzity Karlovy, Praha (dále jen „I. LF UK“); Národohospodářský ústav Akademie věd České republiky, Praha (dále jen „NHÚ AV ČR“); Výzkumný ústav potravinářský, Praha (dále jen „VÚPP“); Sociologický ústav Akademie věd České republiky, Praha (dále jen „SOÚ AV ČR“); REAT, s. r. o., Praha (dále jen „REAT“); Západočeská univerzita Plzeň (dále jen „ZČU“); Škoda Výzkum s. r. o., Plzeň (dále jen „ŠV“); Hydrobiologický ústav Akademie věd České republiky, České Budějovice (dále jen „HBÚ AV ČR“); Jihočeská univerzita, Biologická fakulta, České Budějovice (dále jen „JU BF“); Jihočeská univerzita, Zemědělská fakulta, České Budějovice (dále jen „JU ZeF“); Ústav molekulární biologie rostlin Akademie věd České republiky, České Budějovice (dále jen „ÚMBR AV ČR“); Lékařská fakulta Univerzity Karlovy, Hradec Králové (dále jen „LF UK“); Farmaceutická fakulta Univerzity Karlovy, Hradec Králové (dále jen „FaF UK“); ATEKO, a. s., Hradec Králové (dále jen „ATEKO“); Biofyzikální ústav Akademie věd České republiky, Brno (dále jen „BFÚ AV ČR“); Ústav fyziky materiálu Akademie věd České republiky, Brno (dále jen „ÚFM AV ČR“); Vysoké učení technické v Brně, Fakulta stavební (dále jen „VUT FAST“); Vysoké učení technické v Brně, Fakulta strojní (dále jen „VUT FS“); Ústav vývoje a racionalizace Brno, a. s. (dále jen „ÚVAR Brno“); Jan Šabata, Nakladatelství a vydavatelství Doplněk, Brno (dále jen „Nakladatelství Doplněk“); Univerzita Palackého, Fakulta přírodovědecká, Olomouc (dále jen „UP Olomouc“); SIGMA Výzkumný a vývojový ústav, s. r. o., Lutín (dále jen „Sigma VVÚ“); Fakultní nemocnice Olomouc (dále

jen „FN“); Ústav experimentální botaniky Akademie věd České republiky, Praha - pracoviště Olomouc (dále jen „ÚEB AV ČR“).

Námítky proti kontrolnímu protokolu podal HBÚ AV ČR a byly vypořádány rozhodnutím vedoucího skupiny kontrolujících.

Odvolání proti rozhodnutí o námítkách kontrolovaná osoba nepodala.

Kolegium NKÚ na svém XII. zasedání konaném dne 26. května 1998

schválilo usnesením č. 8/XII/98
kontrolní závěr v tomto znění:

Úvod

GA ČR byla zřízena zákonem ČNR č. 300/1992 Sb., o státní podpoře vědecké činnosti a vývoje technologií. Tento zákon byl novelizován zákonem č. 1/1995 Sb. a upravuje systém státního financování výzkumu a vývoje.

Usnesením vlády ze dne 25. 5. 1994 č. 282 byly schváleny „Zásady vlády pro oblast výzkumu a vývoje“. Usnesením vlády ze dne 3. 1. 1996 č. 27 schválila vláda „Pravidla pro poskytování účelových finančních prostředků ze státního rozpočtu na podporu výzkumu a vývoje“.

Grantový systém i průběh grantového řízení se řídí pravidly, která GA ČR průběžně upřesňuje a doplňuje. Pravidla jsou vydávána každoročně jako mimořádné číslo bulletinu GA ČR s názvem „Grantový systém GA ČR - Základní informace a pravidla“ (dále jen „Pravidla“).

GA ČR má pro rozpočtové účely postavení orgánu státní správy a hospodaří s rozpočtovými prostředky podle § 10 odst. 1 zákona ČNR č. 300/1992 Sb., o státní podpoře vědecké činnosti a vývoje technologií, ve znění pozdějších předpisů. Současně hospodaří s finančními prostředky určenými na vlastní činnost. Poskytuje účelové finanční prostředky na základě výsledků veřejné soutěže právníkům a fyzickým osobám zabývajících se zejména vědou, výzkumem a vývojem.

Rozpočet kapitoly na rok 1996 byl stanoven zákonem č. 305/1995 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 1996, a na rok 1997 zákonem č. 315/1996 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 1997.

Rozpočet příjmů a výdajů k 31. 12. 1996 byl následující:

(v tis. Kč)

Ukazatel	Upravený rozpočet kapitoly	Skutečnost	% plnění
Příjmy celkem		988	
Výdaje celkem	768 729	768 597	99,98
Neinvestiční výdaje celkem	543 729	543 598	99,98
z toho:			
- institucionální:	13 729	13 598	99,05
z toho:			
mzdové prostředky	7 180	7 146	99,53
účelové	530 000	530 000	100,00
Investiční výdaje celkem	225 000	224 999	100,00
z toho:			
- institucionální	5 000	4 999	99,98
- účelové	220 000	220 000	100,00

V roce 1996 MF upravilo závazné ukazatele rozpočtu kapitoly šesti rozpočtovými opatřeními.

Rozpočet příjmů a výdajů k 31. 12. 1997 byl následující:

(v tis. Kč)

Ukazatel	Schválený rozpočet kapitoly	Skutečnost	% plnění
Příjmy celkem	264	1 121	424,62
Výdaje celkem	843 055	842 915	99,98
Neinvestiční výdaje celkem	636 055	635 922	99,98
z toho:			
- institucionální	16 055	16 051	99,97
z toho:			
mzdové prostředky	7 848	7 854	100,08
účelové	620 000	619 870	99,98
Investiční výdaje celkem	207 000	206 993	100,00
z toho:			
- institucionální	7 000	6 997	99,96
- účelové	200 000	199 996	100,00

V roce 1997 MF upravilo závazné ukazatele rozpočtu kapitoly šesti rozpočtovými opatřeními.

Ukazatel příjmů pro rok 1996 nebyl stanoven a pro rok 1997 byl stanovený rozpočet příjmů splněn na 424,62 %. Závazný ukazatel celkových výdajů byl v roce 1996 splněn na 99,98 % a v roce 1997 byl splněn na 99,98 %.

Kontrola hospodaření s prostředky státního rozpočtu GA ČR byla provedena u vybraných příjemců grantů.

Bylo kontrolováno 48 grantových projektů, na které bylo přiděleno celkem 87 245 tis. Kč.

A. Ministerstvo financí:

MF přijalo dne 17. 6. 1996 regulační opatření k čerpání neinvestičních výdajů státního rozpočtu do konce 3. čtvrtletí 1996 a stanovilo jeho výši na 72 % celoročního objemu rozpočtu GA ČR, aniž přihlédlo k tomu, že GA ČR měla v té době účelové prostředky převedeny jednotlivým příjemcům, a jimi byly převážně vyčerpány již v první polovině roku 1996. GA ČR takto stanovený limit čerpání neinvestičních prostředků překročila o cca 12 400 tis. Kč, tj. o 35,1 % upraveného rozpočtu, což bylo mj. důsledkem nerespektování skutečného stavu čerpání rozpočtu GA ČR při stanovení regulačního opatření.

B. Grantová agentura ČR porušila:

1. ustanovení § 11 odst. 1 zákona ČNR č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republice (rozpočtová pravidla republiky), které mj. stanoví:

„Rozpočtové prostředky mohou být použity pouze v příslušném rozpočtovém roce, a to k účelům, na které byly státním rozpočtem republiky určeny.“

a současně ustanovení § 30 odst. 2 vyhlášky MF ČR č. 205/1991 Sb., o hospodaření s rozpočtovými prostředky státního rozpočtu České republiky a o finančním hospodaření rozpočtových a příspěvkových organizací, které mj. stanoví:

„Organizace hospodařící s rozpočtovými prostředky je povinna při plnění rozpočtu dbát, ... aby efektivně využívala rozpočtových prostředků. Rozpočtové prostředky může používat jen k účelům, pro které byly určeny ...“

Odůvodnění:

GA ČR v roce 1996 neoprávněně použila neinvestiční prostředky na pořízení kuchyňského nábytku (souboru „IKEA“) v hodnotě 46 649 Kč. Výdaj byl následně zaúčtován jako drobný hmotný majetek na účet 410 - Materiální náklady, ačkoliv podle ustanovení přílohy č. 2 Opatření FMF čj. V/20 530/1992, kterým se stanoví účtová osnova a postupy účtování pro rozpočtové a příspěvkové organizace a obce, uvedeného v účtové třídě 0 (Investiční majetek) čl. I odst. 5 písm. b) se hmotným investičním majetkem rozumějí samostatné movité věci, popř. soubory movitých věcí se samostatným technickoekonomickým určením, jejichž ocenění je vyšší než 20 000 Kč a doba použitelnosti je delší než jeden rok. Pořízení investičního majetku se účtuje na účet 042 - Pořízení hmotných investic a hradí se z investičních prostředků;

2. ustanovení § 30 odst. 2 vyhlášky MF ČR č. 205/1991 Sb., které mj. stanoví:

„Organizace hospodařící s rozpočtovými prostředky je povinna při plnění rozpočtu dbát, aby ... plnila úkoly hrazené ze státního rozpočtu republiky nejhospodárnějším způsobem ... Rozpočtové prostředky může ... čerpat jen do výše stanovené ve státním rozpočtu republiky nebo rozpočtu zřizovatele ...“

Odůvodnění:

GA ČR nedodržela regulační opatření stanovené MF dne 17. 6. 1996 pro udržení vyrovnanosti rozpočtu. Do konce 3. čtvrtletí byl stanoven limit 72 % čerpání neinvestičních prostředků, který nebyl dodržen a dosáhl 87,28 % upraveného rozpočtu;

3. ustanovení § 8 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, které mj. stanoví:

„Účetní jednotky nesmějí měnit v průběhu účetního období způsoby oceňování, postupy odpisování, postupy účtování, uspořádání položek účetní závěrky ...“

Odůvodnění:

Ředitel Kanceláře GA ČR dne 1. 4. 1994 vydal pro hospodaření s finančními prostředky směrnici, podle které se drobný nehmotný majetek a drobný hmotný majetek v hodnotě od 500 Kč do 10 000 Kč nepovažuje za investiční majetek a vyúčtovává se do nákladů při jeho pořízení. Tato směrnice platila i v roce 1996. V průběhu účetního období byla s účinností od 2. září 1996 vydána nová směrnice ředitele Kanceláře GA ČR o systému finančního hospodaření a vedení účetnictví, která stanovila, že drobný hmotný majetek v hodnotě 500 Kč až 20 000 Kč je pořizován z neinvestičních prostředků a z účetního hlediska je zařazen do kategorie zásob;

4. ustanovení § 7 odst. 1, § 29 odst. 1 a § 30 odst. 1 a 3 zákona č. 563/1991 Sb., které mj. stanoví:

„Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví úplně, průkazným způsobem a správně tak, aby věrně zobrazovalo skutečnosti, které jsou jeho předmětem.“

„Účetní jednotky inventarizaci ověřují ke dni řádné a mimořádné účetní závěrky, zda stav majetku a závazků v účetnictví odpovídá skutečnosti.“

„Skutečné stavy majetku a závazků se zjišťují inventurou fyzickou u majetku hmotné povahy, popřípadě nehmotné povahy, nebo dokladovou u závazků a u ostatních složek majetku ...; tyto stavy se zaznamenávají v inventurních soupisech ...“

„Inventarizační rozdíly vyúčtují účetní jednotky do účetního období, za které se inventarizaci ověřuje stav majetku a závazků.“

Odůvodnění:

Ředitel Kanceláře GA ČR vydal dne 16. 12. 1996 příkaz k provedení inventarizace veškerého majetku organizace ke dni 31. 12. 1996. GA ČR provedla fyzickou inventuru v lednu 1997. Z předložených dokladů vyplynulo, že nebyla provedena inventarizace hmotného investičního majetku zaúčtovaného na účtu 021 - Budovy, haly a stavby ve výši 595 438 Kč, dále nebyla provedena dokladová inventura závazků a ostatních složek majetku. GA ČR nezaúčtovala inventarizační rozdíly do účetního období roku 1996, ale zaúčtování provedla až v březnu a dubnu 1997, tj. do následujícího účetního období;

5. ustanovení § 11 odst. 1 zákona ČNR č. 576/1990 Sb., které mj. stanoví:

„Rozpočtové prostředky mohou být použity pouze v příslušném rozpočtovém roce, a to k účelům, na které byly státním rozpočtem republiky určeny.“

a současně ustanovení čl. 2 odst. 4 Zásad pro poskytování a čerpání prostředků státního rozpočtu pro po-

řizování investičního majetku, vydaných MF pod č. j. 113/1 679/1994 a uveřejněných ve Finančním zpravodaji č. 4/1994, které mj. stanoví:

„Při pořizování investičního majetku s účastí investičních výdajů státního rozpočtu mohou právnické a fyzické osoby poskytovat zálohy zhotovitelům díla ..., a to do výše 10 % z objemu investičních výdajů stanovených pro každý rok výstavby.“

O d ů v o d n ě n í:

GA ČR uzavřela dne 8. 12. 1994 smlouvu o dílo s dodavatelem, jejímž předmětem bylo zpracování projektové dokumentace k vydání stavebního povolení, obstarání stavebního povolení a zřízení kancelářských prostor půdní vestavbou. Systémovou dotaci na tuto akci schválilo MF dne 24. 11. 1994 ve výši 3 500 tis. Kč. GA ČR částku převedla dodavateli dne 19. 12. 1994. První věcné plnění ze strany dodavatele bylo doloženo až v červnu 1995. GA ČR převedla uvolněné prostředky dodavateli v plné výši a nezúčtovala je se státním rozpočtem za rok 1994;

6. ustanovení § 49a odst. 1 zákona č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění zákona č. 148/1996 Sb., které mj. stanoví:

„U veřejných zakázek, u kterých výše budoucího peněžitého závazku ze smlouvy činí více než 100 000 Kč bez daně z přidané hodnoty, ale nepřesáhne limity uvedené v § 49 odst. 1, je zadavatel povinen vyžádat si před zadáním veřejné zakázky nabídky nejméně od tří zájemců ...“

O d ů v o d n ě n í:

GA ČR uzavřela dne 15. 10. 1996 s dodavatelem smlouvu o dílo, jejímž předmětem byla oprava, konzervace střešní konstrukce a údržba půdních prostor v ceně 825 000 Kč, aniž by si vyžádala nabídku nejméně od tří zájemců. GA ČR navíc uhradila dodavateli částku o 347 819 Kč vyšší, než byla původní cena stanovená ve smlouvě, přestože podle ustanovení § 30 odst. 2 vyhlášky MF ČR č. 205/1991 Sb. je organizace povinna plnit úkoly hrazené ze státního rozpočtu republiky nejehospodárnějším způsobem a efektivně využívat rozpočtových prostředků;

7. ustanovení § 13 odst. 1 vyhlášky MF ČR č. 205/1991 Sb., které mj. stanoví:

„Rozpočtová organizace je oprávněna poskytovat příspěvky podle uzavřené smlouvy o sdružení ...“

O d ů v o d n ě n í:

GA ČR uzavřela dne 6. 12. 1996 s Kanceláří AV ČR, Endokrinologickým ústavem a Knihovnou AV ČR za účelem opatření finančních prostředků k nákupu serveru pro Internet s využíváním softwaru smluvními stranami smlouvy o spolupráci. Forma smlouvy neodpovídá výše uvedenému ustanovení, tj. smlouvě o sdružení. Finanční podíl GA ČR představoval 300 tis. Kč z celkové smluvní částky 1 500 tis. Kč.

C. Grantový systém

I. Úvod do problematiky GA ČR

1. Pravidla, grantové přihlášky

Žádosti o udělení grantu (grantové přihlášky) je možné podávat v oborech základního nebo aplikovaného výzkumu.

Grantová přihláška je soubor dokumentů obsahující všechny informace potřebné k posouzení kvality navrhovaného projektu a údaje nezbytné pro administrativní zpracování.

Grantová přihláška se podává ve čtyřech vyhotoveních a skládá se z pěti částí.

Část A - obsahuje základní údaje (datum podání návrhu, název projektu, dobu trvání, datum zahájení, celkové finanční částky požadované pro jednotlivé roky, údaje o navrhovateli, spolunavrhovatelích i odpovědných řešitelích a jejich organizacích, název projektu, celkové finanční částky).

Část B - obsahuje celkové finanční náklady na řešení projektu se specifikací věcných, mzdových a investičních nákladů pro jednotlivé roky i pro celou dobu řešení projektu.

Část C - prezentuje záměry projektu s dostatečnými informacemi pro jeho posouzení.

Část D - zahrnuje stručný odborný životopis navrhovatele a výčet jeho dosavadní činnosti za posledních 5 let v oboru.

Část E - je samostatná část obsahující informace, zda v době podání přihlášky navrhovatel nebo spolunavrhovatelé řeší další projekty financované z účelových dotací nebo z jiných zdrojů.

Výběr projektů k udělení grantů se hodnotí především podle očekávaného přínosu výsledku navrhovaného projektu, společenské závažnosti projektu, způsobilosti navrhovatele řešit grantový projekt, přiměřenosti a velikosti pracovního týmu a jeho složení, významu projektu pro infrastrukturu vědy a techniky, přiměřenosti finančních požadavků a posouzení předchozí spolupráce navrhovatele s GA ČR.

Grantové přihlášky jsou projednávány na zasedáních podborových komisí, které doporučí oborové komisi pořadí grantových projektů k přijetí.

Při kontrole přihlášek, jejich hodnocení a výběru projektů k udělení grantů byly zjištěny nedostatky v do držování následujících bodů Pravidel:

Bod II. odst. 4 Pravidel 1993 mj. stanoví:

„Část B: Návrh finančního zabezpečení grantu

... Mzdové náklady je třeba uvést jmenovitě pro všechny spoluřešitele.“

Bod 3.2.2 Pravidel 1994 mj. stanoví:

„Pokud navrhovatel grantu požaduje mzdové náklady, musí v části o mzdových finančních požadavcích grantové přihlášky (část B-mzdy) uvést, jakou část své kapacity se budou navrhovatel, spolunavrhovatelé a spoluřešitelé podílet na řešení grantového projektu a jakou část z toho budou tvořit práce vykonané mimo normální pracovní dobu (v procentech z roční kapacity).“

Bod 4.2 Pravidel 1995 mj. stanoví:

„Část B: ... V této části je vyjádřena celková potřeba prostředků na financování navrhovaného projektu. Je nutné specifikovat věcné ... náklady ... Každý požadavek musí být jasně specifikován v příloze k části B a zdůvodněn v části C grantové přihlášky. Zejména jde o rozpis položky „služby“ s uvedením konkrétních potřeb a zdůvodnění požadované výše režijních nákladů s vysvětlením jak byly vypočteny ...“

Bod. 2.6 Pravidel 1995 mj. stanoví:

„Vedoucí sekce posuzuje a kontroluje grantové přihlášky po formální stránce, na závažné věcné nedostatky (např. nepřiměřené finanční požadavky nebo jejich nedostatečné zdůvodnění) upozorní předsedu příslušné oborové komise či podoborové komise ...“

O d ů v o d n ě n í:

VÚPP a 1. LF UK uvedly v žádostech o udělení grantu v roce 1994 v části B-mzdy pouze objem požadovaných mzdových prostředků (v celkové výši 431 tis. Kč) bez uvedení, jakou částí pracovní kapacity se budou řešitelé a spoluřešitelé podílet na řešení grantových projektů. Navrhovatelé i za této situace obdrželi od GA ČR na řešení grantových projektů finanční prostředky.

VÚPP, REAT, SOÚ AV ČR, FA ČVUT neuvedly v příloze k části B a v části C grantové přihlášky rozpis položky služby a nedostatečně zdůvodnily požadované výše režijních nákladů včetně vysvětlení, jak byly vypočteny. Důsledkem neuvedení kalkulace režijních nákladů jsou nepřiměřené požadavky na úhradu režijních nákladů nositelů. Tuto skutečnost prokazuje mj. zjištění u VÚPP, který na první rok řešení projektu požadoval bez zdůvodnění příspěvek na režii ve výši 55,2 % z celkových věcných nákladů (GA ČR doporučuje 20 %). Za rok 1996 vyúčtoval VÚPP příspěvek na režii ve výši 84 % z celkových věcných nákladů se zdůvodněním, že organizace je v privatizačním procesu a nedostává od Ministerstva zemědělství žádný institucionální příspěvek. REAT v roce 1996 uvedl v části C žádosti o udělení grantu, že věcné náklady zahrnují nezbytnou minimální režii, avšak do nákladů projektu začít příspěvek na režii ve výši 33 % z celkových věcných nákladů, přičemž účtovaná režie nebyla řešitelem doložena, ani nebyla od spoluřešitelů projektu vyúčtována.

FEL ČVUT, VÚPP a NHÚ AV ČR v příloze k části B a v části C grantové přihlášky nezdůvodnily a jednoznač-

ně nespecifikovaly finanční požadavky na investice. Z přidělených investičních prostředků pořídil NHÚ AV ČR investiční majetek ve výši 90 744 Kč, kterého nebylo zcela využito k řešení příslušného projektu (využit byl i v anglické sekci a v sekretariátu ředitele NHÚ AV ČR).

GA ČR schválila v roce 1995 návrh projektu FA ČVUT na udělení grantu č. 404/96/0915 na projekt „Vydání Jägerových skicářů z 18. století“, přestože v návrhu projektu nebyly jasně prezentovány záměry projektu s potřebnými informacemi pro jeho posouzení (řešitel projektu neuvedl v části C žádosti průkazně způsob jejich vydání). Na projekt byly přesto přiděleny finanční prostředky v požadované výši 987 tis. Kč, avšak cíle projektu nebylo dosaženo, neboť publikace nebyla knižně vydána.

2. Dílčí a závěrečné zprávy

Postup řešení projektu je hodnocen na základě dílčí zprávy, která shrnuje činnosti a práce spojené s řešením projektu a podává informace o dosažených výsledcích. Řešitel je povinen za každý rok řešení grantového projektu vypracovat dílčí zprávu a předložit ji GA ČR ve dvou vyhotoveních do 15. ledna následujícího roku (pro dílčí zprávu jsou určeny formuláře DA, DB, DB1, DB2 a DC).

Závěrečnou zprávu o řešení grantového projektu musí podat řešitel do jednoho měsíce po dokončení projektu. Skladba závěrečné zprávy je podobná jako v dílčí zprávě (podává se na formulářích ZA, ZB, ZB1 a ZB2). Závěrečná zpráva musí být doplněna závěrečnou kartou projektu, která shrnuje základní údaje o projektu a o výsledcích jeho řešení.

Provedenou kontrolou dílčích a závěrečných zpráv u vybraných příjemců grantů bylo zjištěno, že kontrolované osoby porušily:

Bod 6.1 Dílčí zpráva Pravidel 1996, kde je mj. stanoveno:

„Část DA: obsahuje rozbor skutečností o průběhu řešení projektu podle dále uvedené osnovy ... Je třeba věnovat pozornost následujícím skutečnostem, které slouží zároveň jako kritéria pro hodnocení zprávy:

- a) postup prací a metodika práce při řešení projektu na pracovišti řešitele a spoluřešitelů, ...
- d) dosažení dílčích cílů řešení projektu,
- e) zhodnocení výsledků a plnění záměrů projektu,
- f) stručná zpráva o průběhu event. zahraniční cesty, ...

Část DB: je výkazem o hospodaření s přidělenými grantovými prostředky. ... V komentáři k jednotlivým položkám k části DB je nutné v příloze zdůvodnit ... režijní náklady a způsob jejich kalkulování, zahraniční cesty financované z grantových prostředků a jejich zhodnocení. Rovněž je nezbytné uvést rozpis položek za služby, literaturu ...“

O d ů v o d n ě n í:

REAT, VÚPP a SOÚ AV ČR v závěrečné zprávě za rok 1996 a v dílčích zprávách za rok 1996 a za rok 1997

nedostatečně zdůvodnily výši účtované režie, kalkulace režii nebyly v komentářích k finančním nákladům uvedeny.

REAT a VÚPP v roce 1996 rovněž nezdůvodnily ve své dílčí a závěrečné zprávě zahraniční cesty ve finančním objemu 32 578 Kč a nákup knih ve finančním objemu 4 086 Kč.

Dílčí zpráva FA ČVUT o řešení grantového projektu za rok 1996 neobsahovala předepsaný rozbor o průběhu řešení projektu a dosažené dílčí výsledky nebyly dostatečně charakterizovány.

3. Kontrolní činnost GA ČR a nositelů grantů

GA ČR mj. sleduje čerpání a využití účelových finančních prostředků určených na podporu výzkumu a vývoje. Povinnost kontrolovat průběh prací na řešení grantových projektů včetně kontroly čerpání grantových prostředků je nositelům a spolunositelům grantů uložena v příslušných ustanoveních Pravidel a smluv o řešení projektu uzavíraných mezi GA ČR a nositeli a spolunositeli grantu.

Při kontrole byly zjištěny nedostatky v dodržování následujících bodů Pravidel:

Bod 3.3 Pravidel 1997 mj. stanoví:

„Statutární zástupce nositele a spolunositelů jsou povinni kontrolovat průběžně nejen čerpání grantových prostředků ... Řešitel kontroluje i hospodaření s grantovými prostředky spoluřešitelů ...“

Bod. 6.3 Pravidel 1997 mj. stanoví:

„U každého projektu se provádí podrobná kontrola čerpání grantových prostředků, která je zaměřena na účelnost jejich vynaložení a rámcové dodržení jejich skladby. Kontrolu jsou oprávněni provádět členové předsednictva GA ČR a jimi pověřené osoby nebo orgány, zejména členové oborových a podoborových komisí nebo vedoucí pracovníci Kanceláře GA ČR ...“

Prokáže-li se, že v řešení projektu jsou závažné nedostatky, má GA ČR právo zrušit grant, od smlouvy ustoupit a ukončit financování projektu. Ze stejných důvodů může být na základě dílčí zprávy pozastaveno financování projektu až do odstranění nedostatků ...“

Obdobná ustanovení jsou uvedena i v Pravidlech 1995 a v Pravidlech 1996.

Čl. III odst. 3 Smlouvy o řešení projektu stanoví:

„Nositel grantu je povinen průběžně kontrolovat průběh prací na řešení grantového projektu uvedeného v čl. I smlouvy a čerpání grantových prostředků, které mu byly převedeny podle čl. II této smlouvy.“

O d ů v o d n ě n í:

GA ČR nedodržela uvedená ustanovení tím, že neprováděla důslednou kontrolu čerpání finančních pro-

středků poskytnutých na řešení projektů, zejména z hlediska jejich účelnosti, hospodárnosti, efektivnosti, vyúčtování a vracení nespotebovaných finančních prostředků. Ze 48 kontrolovaných grantových projektů byly GA ČR vyžádány a zkontrolovány účetní doklady o čerpání grantových prostředků pouze ve třech případech. Nedostatečná kontrola ze strany GA ČR a nositelů grantů je jednou z příčin zjištěných nedostatků u vybraných příjemců grantů (viz. část II).

II. Porušení obecně závazných předpisů a Pravidel zjištěná při kontrole (podle konkrétních oblastí):

1. Účelovost

Ustanovení § 30 odst. 2 vyhlášky MF ČR č. 205/1991 Sb. mj. stanoví:

„Organizace hospodařící s rozpočtovými prostředky je povinna ... Rozpočtové prostředky může používat jen k účelům, pro které byly určeny ...; prostředky může čerpat ... v mezích závazných ukazatelů a v souladu s věcným plněním.“

Článek IV odst. 1 Smlouvy o řešení projektu mj. stanoví:

„1. Firma - organizace se zavazuje

a) používat finanční prostředky ... co neúčelněji k řešení grantového projektu uvedeného v úvodu této smlouvy v souladu s Pravidly ...“

Bod 3.1 a 3.2 Pravidel 1996 a Pravidel 1997 mj. stanoví:

„Z grantových prostředků lze hradit pouze přímé náklady spojené s řešením projektu, a to věcné náklady, mzdové náklady a investice ...“

„Přidělené grantové prostředky jsou ... určeny na úhradu neinvestičních a investičních nákladů, neinvestiční náklady se dělí dále na věcné a mzdové ...“

Bod 3.2.1 Pravidel 1997 mj. stanoví:

„Mezi věcné náklady ... se započítávají tyto položky: ...“

příspěvek na režijní náklady pracoviště navrhovatele a spolunavrhovatelů grantu přiměřené charakteru projektu a řádně konkrétně zdůvodněné¹⁾; ...“

* v poznámce ad 1) je uvedeno:

„Příspěvek na režii pracoviště je nutné plánovat již v grantové přihlášce, resp. upřesnit v dílčí zprávě. Není-li tato částka předem specifikována a v této výši přidělena, nelze ji z grantu čerpat ...“

Bod 3.2.5 odst. 1 Pravidel 1996 mj. stanoví:

„Pokud je v rámci navrhovaného projektu plánována pracovní návštěva zahraničního pracovníka nebo pobyt našeho pracovníka v zahraniční instituci, je možno z grantových prostředků nárokovat náklady spojené s cestou a pobytem pracovníka ve smyslu zákona č. 119/1992 Sb. a zákona č. 44/1994 Sb., ve smyslu pozdějších úprav. Z grantových prostředků lze hradit pobytové náklady zahraničního pracovníka v ČR ...“

Bod 3.5 Pravidel 1997 mj. stanoví:

„Z grantových prostředků lze hradit pobytové náklady zahraničního pracovníka v ČR, event. odměny za přednášky, nelze z nich však hradit náklady na pohoštění a kulturní akce.“

O d ů v o d n ě n í:

NHÚ AV ČR neoprávněně vyplatil za rok 1995 zaměstnancům, kteří nebyli v grantové přihlášce uvedeni ani jako řešitelé, ani jako členové řešitelského týmu nebo spoluřešitelé projektu, mzdy ve výši 57 000 Kč a náhrady za cestovné ve výši 40 450 Kč. Cestovné ve výši 8 320 Kč bylo rovněž vyplaceno zaměstnankyni za pracovní cestu do Bukurešti za účelem vyučování angličtiny, přestože se pracovní cesta týkala jiného grantu.

VÚPP a spolunositel grantu do nákladů projektu neoprávněně zaúčtovali finanční částku 9 700 Kč (příspěvky na elektronický zabezpečovací systém a kancelářskou techniku, vložné na sympozium). Dále do nákladů projektu neoprávněně zaúčtovali nákup léků, pracovních oděvů, kalkulačky, železářského a papírnického zboží v celkové hodnotě 8 739 Kč.

SOÚ AV ČR uhradil v roce 1996 prof. Schaterovi (Luxembourg) bez věcného plnění finanční částku ve výši 56 370 Kč. Dále bylo z nákladů projektu neoprávněně uhrazeno za práce vykonané v rámci zahraničního grantu PHARE SIALS 101 000 Kč a za softwarové konzultace 16 000 Kč. Dále bylo do nákladů projektu neoprávněně zaúčtováno 43 923 Kč (nákup tiskařské barvy, pohoštění v Pizzerii ROMA a odměny za překlad anglického textu knihy řešitele do českého jazyka).

Sigma VVÚ zaúčtovala v roce 1996 do nákladů projektu nákup valut v částce 2 521 Kč nesouvisející s řešením projektu.

UP Olomouc neoprávněně uhradila z účelových finančních prostředků v roce 1997 celkem 47 436 Kč (nákup telefonů, výuka potápění, občerstvení, potisk obálek, zhotovení reklamních předmětů). Dále neoprávněně uhradila v roce 1995 příslušenství k zakoupenému mikroskopu v celkové částce 78 246 Kč a v roce 1997 náklady na neplánovanou cestu zahraničního pracovníka, který nebyl zaměstnancem UP Olomouc a která nesouvisela s řešením projektu ve výši 9 998 Kč. Z přidělených finančních prostředků na rok 1997 rovněž neoprávněně uhradila částku ve výši 8 048 Kč za školení 7 pracovníků na práci se skenerem.

ÚEB AV ČR neoprávněně použil v letech 1996 a 1997 přidělené finanční prostředky v celkové částce 17 164 Kč (úhrada stěhování, expresní přeprava zásilky do zahraničí, nákup chemického materiálu). ÚEB AV ČR a spolunositelé grantu neoprávněně použili v letech 1996 a 1997 přidělené účelové prostředky v celkové výši 63 894 Kč (nákup kancelářského nábytku, instalace kancelářské a výpočetní techniky, cestovné a stravné, jazykový kurs).

LF UK uhradila v roce 1994 neoprávněně z grantových prostředků částku ve výši 2 209 Kč na pracovní cesty nesouvisející s řešením grantového projektu.

JU BF neoprávněně použila v roce 1996 grantové prostředky ve výši 10 601 Kč k úhradě cestovních nákladů, které nebyly v grantové přihlášce nárokovány.

JU ZeF použila částku 10 000 Kč pro úhradu rezie, aniž by tuto částku nárokovala v grantové přihlášce pro rok 1997.

UMBR AV ČR neoprávněně zaúčtoval v roce 1996 do nákladu projektu finanční částku ve výši 157 398 Kč (výdaje na mzdy včetně sociálního a zdravotního pojištění a přídělu do FKSP).

ZČÚ neoprávněně použila v roce 1996 účelové prostředky k nákupu digitálních diářů CASIO v celkové hodnotě 3 928 Kč a k úhradě členského příspěvku společnosti The Society For Computer Simulation San Diego California USA ve výši 6 755 Kč. Dále v roce 1997 neoprávněně uhradila z prostředků grantu za pohoštění zahraničních delegátů.

FEL ČVUT neoprávněně uhradila v roce 1996 finanční prostředky ve výši 3 558 Kč (oprava kopírovacího stroje, pracovní cesta řešitele projektu na setkání kateder).

Nakladatelství Doplněk neoprávněně použilo v roce 1996 účelové finanční prostředky ve výši 9 695 Kč (nákup bezpečnostní mříže, ohříváče teplé vody, 2 ks zrcadel).

2. Hospodárnost a efektivnost**Ustanovení § 30 odst. 2 vyhlášky MF ČR č. 205/1991 Sb. mj. stanoví:**

„Organizace hospodařící s rozpočtovými prostředky je povinná při plnění rozpočtu dbát, aby ... plnila úkoly hrazené ze státního rozpočtu republiky nejhospodárnějším způsobem a aby efektivně využívala rozpočtových prostředků ...“

Čl. IV odst. 2 smlouvy o řešení projektu mj. stanoví:

„Řešitel se zavazuje

a) používat finanční prostředky ... co nejúčelněji ...“

O d ů v o d n ě n í:

VUT FAST zaúčtovalo v listopadu 1996 do nákladu projektu nákup náhradních dílů k počítačům ve výši 30 018 Kč, přestože práce na řešení grantového projektu končily již v prosinci 1996.

ÚFM AV ČR v roce 1997 dvakrát uhradil fakturu na díly k počítači v celkové hodnotě 19 842 Kč a zaúčtoval do nákladu grantu.

ZČÚ uhradila z grantových prostředků v měsících říjnu a listopadu 1996 pořízení výpočetní techniky a software v hodnotě 56 033 Kč. Vzhledem k tomu, že se jednalo o poslední měsíce dvouletého řešení projektu, bylo využití pořízených zařízení pro řešení úkolů značně omezené.

3. Vracení grantových prostředků

Bod 3.3.1 Pravidel 1997 mj. stanoví:

„Nespotřebované grantové prostředky je nositel povinen vrátit do 31. prosince běžného roku, resp. do 15. ledna roku následujícího, ve smyslu § 43, odst. (2)c Vyhlášky Ministerstva financí č. 205/1991 Sb., a to takto:

- *rozpočtové a příspěvkové organizace na příjmový účet příslušného resortu - svého zřizovatele ...*
- *ostatní nositelé na příjmový účet GA ČR ...*

S investičními zařízeními pořízenými z grantu se po ukončení řešení projektu naloží takto: ...

- *v ostatních případech stanoví nositel po ukončení řešení projektu zůstatkovou cenu investic a tuto vrátí na účet uvedený v předchozím odstavci, nejpozději do 60 dnů po ukončení projektu.“*

Obdobná ustanovení jsou uvedena i v Pravidlech 1994, v Pravidlech 1995 a v Pravidlech 1996.

Ustanovení čl. III odst. 4 smlouvy o řešení projektu mj. stanoví:

„O nevyčerpaných grantových prostředcích za každý rok je nositel grantu povinen informovat GA. ... je organizace povinna co nejdříve vrátit nevyčerpané prostředky GA ...“

O d ů v o d n ě n í :

Za období let 1994 - 1997 nevrátili příjemci finančních prostředků poskytovatelům nevyčerpané účelové finanční prostředky v celkové výši 915 037 Kč, z toho:

- v roce 1994 celkem 8 814 Kč (FF UK 7 414 Kč a 1. LF UK 1 400 Kč),
- v roce 1995 celkem 6 798 Kč (FEL ČVUT 4 017 Kč a ATEKO 2 781 Kč),
- v roce 1996 celkem 126 173 Kč (SOÚ AV ČR 30 000 Kč, Sigma VVÚ 55 263 Kč, UP Olomouc 37 239 Kč, ÚEB AV ČR 2 959 Kč a HBÚ AV ČR 712 Kč),
- v roce 1997 celkem 773 252 Kč (ÚVAR 450 000 Kč, Nakladatelství Doplněk 83 500 Kč, ÚMBR AV ČR 3 220 Kč, Sigma VVÚ 137 000 Kč a UP Olomouc 99 532 Kč).

FEL ČVUT, ATEKO, FF UK, 1. LF UK, Sigma VVÚ, HBÚ AV ČR, ÚMBR AV ČR uvedly ve výkazech hospodaření přidělené finanční prostředky jako nespotřebované (celkem 99 807 Kč).

SOÚ AV ČR, UP Olomouc, ÚEB AV ČR vykázaly ve výkazu hospodaření přidělené finanční prostředky jako spotřebované, jejich čerpání však nebylo doloženo účetními doklady (celkem 169 730 Kč).

Nakladatelství Doplněk a Sigma VVÚ nevrátily finanční prostředky odpovídající zůstatkové ceně počítače, tiskárny a pracovní stanice ve výši celkem 195 500 Kč.

ÚVAR nevrátil v roce 1997 GA ČR nevyčerpané finanční prostředky ve výši celkem 450 000 Kč, které použil až v následujícím roce na profinancování neinvestičních faktur.

4. Použití neinvestičních prostředků na investice

Ustanovení § 11 odst. 1 zákona ČNR č. 576/1990 Sb., mj. stanoví:

„Rozpočtové prostředky mohou být použity pouze v příslušném rozpočtovém roce, a to k účelům, na které byly státním rozpočtem republiky určeny.“

Ustanovení § 4 odst. 2 zákona č. 563/1991 Sb., mj. stanoví:

„Účetní jednotky jsou povinny dodržovat při vedení účetnictví účtové osnovy a postupy účtování ...“

Opatření FMF čj. V/20 530/1992 v příloze č. 2 v oddílu účtová třída 0 (Investiční majetek) mj. stanoví

- v čl. I odst. 5 písmeno b):

„Hmotným investičním majetkem se rozumějí samostatné movité věci, popř. soubory movitých věcí se samostatným technickoekonomickým určením, jejichž ocenění je vyšší než 20 000,- Kč a doba použitelnosti větší než jeden rok; účetní jednotka však může stanovit, že hmotným investičním majetkem je též drobný hmotný investiční majetek (odstavec 6).“ ;

- v čl. II odst. 4:

„Nehmotný a hmotný investiční majetek se pořizuje z investičních prostředků.“ ;

- v čl. III odst. 5:

„Pokud technické zhodnocení nepřevyší částku 20 000 Kč hradí tento výdaj rozpočtová nebo příspěvková organizace vždy jako neinvestiční výdaj ...“

O d ů v o d n ě n í :

SOÚ AV ČR neoprávněně uhradil z neinvestičních prostředků v roce 1996 pořízení investic - systému na příjem faxů v „laserové kvalitě“ v hodnotě 29 985 Kč.

VUT FS zaúčtovalo v roce 1996 na účet oprav modernizaci počítače, kterou uhradilo z neinvestičních prostředků ve výši 20 980 Kč.

ÚEB AV ČR a spolunositelé projektu neoprávněně uhradili v roce 1996 z neinvestičních prostředků hmotný investiční majetek v hodnotě 139 712 Kč (dva počítače, chladicí agregát, výrobek kalíškového ledu, notebook, digitální vodivostiměr a destilační přístroj AQUADEM).

FaF UK zakoupila v roce 1996 z neinvestičních prostředků kartu AT-MIO-16E-10 v hodnotě 19 959 Kč, kabel SH 6850 v hodnotě 14 628 Kč a konektorový blok CB-50LP v hodnotě 13 163 Kč. Přestože se jedná o příslušenství hmotného investičního majetku, byly jednotlivé dodávky zařízení nesprávně zaúčtovány na vrub účtu 501 - Spotřeba materiálu. FaF UK rovněž neoprávněně uhradila v roce 1997 z neinvestičních prostředků služby spojené s pořízením hmotného investičního majetku (membránová vývěva) ve výši 6 340 Kč.

ZČU neoprávněně uhradila v roce 1996 z neinvestičních prostředků pořízení výpočetní techniky (počítače + tiskárna) v hodnotě 131 866 Kč a v roce 1997 nákup 2 ks rotačních olejových vývěv a 2 ks elektromotorů v hodnotě 71 980 Kč.

5. Změny v průběhu řešení projektu

Bod 7.3 Pravidel 1995 mj. stanoví:

„Řešitel nebo nositel grantu musí GA ČR písemně informovat o následujících změnách oproti původně schválenému grantovému projektu, pokud by k nim došlo v průběhu řešení:

a) změna řešitele nebo spoluřešitelů grantu, ...

f) významné přesuny finančních prostředků mezi jednotlivými nákladovými položkami.“

Bod 3.3 Pravidel 1996 mj. stanoví:

„Řešitel grantu je povinen dodržet základní skladbu přidělených prostředků uvedenou v přihlášce, resp. ve smlouvě o řešení projektu. ... Nositel - rozpočtová nebo příspěvková organizace nemůže v souladu s vyhláškou č. 205/1991 Sb. sám provádět přesuny mezi neinvestičními a investičními prostředky nebo přesuny z věcných do mzdových prostředků. Tyto změny musí být i po souhlasu GA ČR řešeny v rámci daného resortu, který podle potřeby požádá Ministerstvo financí ČR o příslušné rozpočtové opatření (změnu investičních nebo mzdových limitů) ...“

Bod 8.3 Pravidel 1997 mj. stanoví:

„Řešitel nebo nositel, avšak vždy po vzájemné dohodě, musí GA ČR písemně požádat o následující změny oproti původně schválenému grantovému projektu, pokud by k nim došlo v průběhu řešení:

a) Přesuny ve skladbě finančních prostředků:

- přesuny mzdových prostředků pro jednotlivé spolupracovníky, jde-li o částku nad 5 tis. Kč ...“

O d ů v o d n ě n í:

NHÚ AV ČR bez souhlasu GA ČR převedl v roce 1995 na spoluřešitele CERGE mzdové prostředky ve výši 30 tis. Kč a zároveň bez souhlasu GA ČR provedl změny v řešitelském kolektivu pracovníků.

ÚVAR, Sigma VVÚ a HBÚ AV ČR bez souhlasu GA ČR převedly v letech 1996 a 1997 věcné prostředky v celkové výši 93 991 Kč do mzdových prostředků. VUT FS, ÚFM AV ČR, Sigma VVÚ a LF UK naopak převedly mzdové prostředky v celkové výši 60 571 Kč do věcných prostředků.

VÚPP, I. LF UK a HBÚ AV ČR bez schválení GA ČR provedly v letech 1995 a 1996 změny specifikace pořizování investic v celkové hodnotě 294 512 Kč (speciální zařízení kanálový zapisovač KNAUER, videořetěz a videomodul k ultrazvukovým přístrojům a nákup neplávaného softwaru).

6. Vedení evidence grantových prostředků

Bod 3.3 Pravidel 1996 a Pravidel 1997 mj. stanoví:

„Nositel a spolunositelé grantu vedou evidenci o hospodaření s grantovými prostředky tak, aby je bylo možné odlišit od ostatní hospodářské evidence (např. na zvláštním podúčtu pro každý grantový projekt).“

Čl. 6 odst. 2 Zásad pro poskytování a čerpání neinvestičních dotací ze státního rozpočtu, vydaných MF pod č.j. 112/13 462/1994 a uveřejněných ve Finančním zpravodaji č. 4/1994, mj. stanoví:

„Dotace mohou být poskytovány: ...

V případě, že peněžní prostředky jsou poskytovány převodem na účet příjemce (písmeno b), je tento povinen zajistit u svého peněžního ústavu, aby prostředky byly vedeny na zvláštním účtě a použity pouze ke stanovenému účelu.“

O d ů v o d n ě n í:

Nakladatelství Doplněk, ATEKO a ÚMBR AV ČR nevedly evidenci přidělených grantových prostředků v letech 1995 - 1997 odděleně od ostatní hospodářské činnosti.

Sigma VVÚ, UP Olomouc a ÚMBR AV ČR nevedly v letech 1996 a 1997 odděleně evidenci o čerpání režijních nákladů z grantových prostředků v celkové výši 439 748 Kč.

7. Účetnictví

Ustanovení § 7 odst. 1 a 3 a § 11 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb. mj. stanoví:

„Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví úplně, průkazným způsobem a správně tak, aby věrně zobrazovalo skutečnosti, které jsou jeho předmětem.“

„Účetnictví účetní jednotky je vedeno průkazným způsobem, jestliže účetní jednotka účetní případy a účetní zápisy o nich doložila nebo prokázala předepsaným způsobem ...“

„Účetní doklady jsou originální písemnosti, které musí mít tyto náležitosti: ...

b) popis obsahu účetního případu ...,

c) peněžní částku nebo údaj o množství a ceně, ...

e) datum uskutečnění účetního případu ...,

f) podpis osoby odpovědné za účetní případ a osoby odpovědné za jeho zaúčtování; ...“

Opatření FMF čj. V/20 530/1992 v příloze č. 2 účtová třída 3 (Zúčtovací vztahy) čl. II (Pohledávky) odst. 4 (314 - Poskytnuté provozní zálohy) stanoví:

„Účtují se zde poskytnuté zálohy dodavatelům před splněním smlouvy ze strany dodavatele.“

O d ů v o d n ě n í:

BFÚ AV ČR zúčtoval odměny řešitelů projektu v roce 1996 včetně ostatních osobních výdajů ve výši 22 500 Kč do nákladů organizace, a nikoliv na hospodářské středisko řešitele projektu.

FA ČVUT, VÚPP a SOÚ AV ČR nevystavily účetní doklady pro příspěvek na režii nositele. Za rok 1996 činil účtovaný příspěvek na režii celkem 174 tis. Kč a za rok 1997 byla režie účtována ve výši 202 000 Kč.

SOU AV ČR neuvedl v roce 1997 na likvidačních listech č. 2930/97 a č. 3626/97. text a datum uskutečnění účetního případu a podpis osoby odpovědné za jeho zaúčtování; u likvidačního listu č. 3329/97 chybí peněžní částka, text, datum a podpis pracovníka, který účetní doklad zaúčtoval.

ÚMBR AV ČR zaúčtoval v roce 1996 převod poskytnutých prostředků grantu na dva spolunositelů ve výši 358 000 Kč, kteří vyčerpané prostředky nevyúčtovali, a ÚMBR AV ČR si vyúčtování ani nevyžádal.

Shrnutí

1. Poznatky získané v průběhu kontroly

A. Ministerstvo financí

Od založení GA ČR, tj. od roku 1993, jsou MF převáděny finanční prostředky pro rozpočtové a příspěvkové organizace na základě žádosti GA ČR o provedení rozpočtových opatření příslušným resortům.

Uvedený postup není v souladu s poskytováním rozpočtových prostředků podle vyhlášky MF ČR č. 205/1991 Sb., podle níž má GA ČR odpovědnost za hospodaření s rozpočtovými prostředky v oboru své působnosti. MF však stanovuje podle průběhu plnění příjmů a výdajů státního rozpočtu otevírání rozpočtových limitů, vyžaduje-li to zajištění rovnováhy státního rozpočtu nebo dojde-li v oboru působnosti ústředního orgánu k porušení finančních nebo rozpočtových předpisů.

Podle ustanovení § 5 odst. 1 písm. a) a b) zákona ČNR č. 300/1992 Sb. se účelové financování výzkumu a vývoje provádí ze samostatné kapitoly státního rozpočtu České republiky, zřízené pro GA ČR v souladu se Zásadami vlády pro oblast výzkumu a vývoje.

Ustanovení § 6 odst. 1 zákona ČNR č. 300/1992 Sb., ve znění zákona č. 1/1995 Sb., mj. stanoví, že účelové financování výzkumu a vývoje provádějí ústřední orgány státní správy na základě výsledků veřejné soutěže podle podmínek stanovených při poskytnutí rozpočtových prostředků, pokud zvláštní předpis nestanoví jinak.

B. GA ČR a příjemci grantů

V Pravidlech se vyskytují ustanovení, která nejsou v souladu s obecně platnými právními předpisy, rovněž je nedostatečně upraveno čerpání a vyúčtování grantových prostředků. Například:

a) Ustanovení § 42 vyhlášky MF ČR č. 205/1991 Sb. a bodů 3.1 a 3.4 Pravidel 1997 se týkají příjmů, kde podle uvedené vyhlášky není vzájemná kompenzace příjmů a výdajů přípustná, zatímco Pravidla GA ČR umožňují použití příjmů z řešení grantového projek-

tu k navýšení finančních prostředků pro financování řešeného projektu.

b) Podle usnesení vlády ze dne 3. 1. 1996 č. 27 se uzavírá smlouva o řešení projektu podle Obchodního zákoníku, je-li nositelem grantu právnická osoba, a podle Občanského zákoníku, je-li nositelem fyzická osoba. Naproti tomu uzavírá GA ČR s nositeli projektů smlouvy o řešení projektu, kde je v odst. 2 předtisku smluv uvedeno, že smlouva je uzavírána podle § 51 Občanského zákoníku.

c) Čl. IV smlouvy o řešení projektu uzavírané mezi GA ČR a nositeli projektu ukládá řešitelům povinnost používat finanční prostředky v souladu s Pravidly, zatímco v bodu 4 předtisků „Dodatku ke smlouvám o řešení grantového projektu“ je uvedeno, že s grantovými prostředky je možno nakládat v souladu s Pravidly grantového systému.

d) Bod 3.3.1 Pravidel 1997, týkající se vracení nespotebovaných grantových prostředků, se odvolává na ustanovení § 43 odst. 2 písm. c) vyhlášky MF č. 205/1991 Sb., které však uvedenou problematiku vracení nespotebovaných prostředků jednoznačně neřeší.

e) Podle článku IV odst. 3 uzavíraných smluv je uložena nositelům a řešitelům projektů odpovědnost i za hospodaření s grantovými prostředky spolunositelů včetně kontroly průběhu prací na řešení grantového projektu. Protože GA ČR přiděluje od roku 1997 finanční prostředky na základě uzavíraných smluv se spolunositeli o řešení projektů, nemůže vzniknout nositelům ani řešitelům projektů odpovědnost za hospodaření s prostředky spolunositelů ani za jejich kontrolu.

f) Grantová pravidla rovněž neřeší otázku vyplňování výkazů hospodaření s grantovými prostředky ve vztahu k účetní evidenci, tj. neukládají řešitelům povinnost vyúčtovat přidělené prostředky na věcné, mzdové a investiční náklady na řešení projektu v souladu se stavem účtů v účetní evidenci nositele projektu.

2. Neoprávněně použité a zadržené finanční prostředky

Kontrolou bylo zjištěno, že z rozpočtových prostředků GA ČR byly v rozporu s platnými předpisy použity nebo zadrženy grantové prostředky v celkové výši 2 621 410 Kč, z toho:

neoprávněně použití prostředků z hlediska účelovosti	757 399 Kč,
neoprávněně použití neinvestičních prostředků na pořízení investic	495 262 Kč,
neoprávněně zadržené prostředků	915 037 Kč,
nehospodárně použitých prostředků	453 712 Kč.

3. Závěr

S ohledem na složitost i citlivost problematiky podpory vědy a výzkumu prostřednictvím GA ČR je třeba věnovat pozornost dořešení důležitých legislativních i věcných otázek:

- upravit poskytování finančních prostředků GA ČR tak, aby bylo v souladu s odpovědností a pravomocí GA ČR jako správce kapitoly,
- dodržování rozpočtové kázně, především v oblasti účelového použití finančních prostředků,
- zajistit soulad ustanovení Pravidel grantového systému s platnými právními předpisy,
- zabezpečit účinnou kontrolu čerpání a vyúčtování grantových prostředků včetně vracení nespotřebovaných nebo neoprávněně použitých finančních prostředků do státního rozpočtu,
- pozdní uvolňování finančních prostředků ze strany MF správci kapitoly nebo řešitelům koncem roku (takovýto postup neumožňuje jejich účelné použití, aniž by byl porušen zákon).